Jaarverslag 2021 Rekenkamercommissie Stadskanaal

Stadskanaal
Januari 2022

Rekenkamercommissie Stadskanaal:
mr. R. Afman, voorzitter
drs. G. Seinen, lid
drs. W. de Boer, lid (tot oktober 2021)
mr. Y.H. Goedhart, ambtelijk secretaris

1. Inleiding

Hierbij biedt de Rekenkamercommissie (RKC) Stadskanaal u ons jaarverslag over 2021 aan.
In dit jaar zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- Grootschalig onderzoek naar de toegang tot het sociaal domein (loopt nog)
- Quick scan: Planvoorbereiding in het fysiek domein

Verder heeft de Rekenkamercommissie in 2021 twee keer een nieuwsbrief aan de raad uitgebracht waarin de raad en het college zijn geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden.

2. Onderzoeken in 2021

Onderzoeksprogramma 2021
Op basis van uw voorkeuren heeft de Rekenkamercommissie (RKC) een onderzoeksplan voor 2021 opgesteld, waarbij gekozen is voor twee Quick scan onderzoeken en één grootschalig onderzoek. Gelet op het feit dat in 2021 nog de 2e helft van het grootschalig onderzoek Toegang sociaal domein moet worden uitbetaald, hadden wij als RKC een te beperkt budget over om de ambities uit het onderzoeksplan 2021 uit te voeren, zo is dit naar aanleiding van ons Jaarverslag 2020 ook toegelicht in de raadscommissie van 8 maart 2021.
Dit heeft geleid tot een aangepast beperkt programma voor 2021:

Aangepast onderzoeksprogramma 2021

- Grootschalig onderzoek: Toegang tot het sociaal domein (doorloop 2020-2021)
- Quick scan: Planvoorbereiding in het fysiek domein

Hieronder lichten wij per onderzoek de stand van zaken toe.

2a Quick scan onderzoek Planvoorbereiding in het fysieke domein gemeente Stadskanaal

Doel van het onderzoek
Naar aanleiding hiervan hebben wij als RKC in ons onderzoeksprogramma 2021 een onderzoek opgenomen naar de ***'Planvoorbereiding in het fysieke domein'***. Dit met het doel om aan de hand van met name het plan Centrumvernieuwing Stadskanaal te bekijken of de planvoorbereiding van plannen in het fysieke domein verbetering behoeft en zo ja op welke wijze.
Om beter zicht te krijgen op de mogelijke meerwaarde ofwel **structurele leereffecten** van dit onderzoek heeft de RKC besloten om eerst een verkennend vooronderzoek uit te voeren.

Centrale onderzoeksvraag
Het plan Centrumvernieuwing Stadskanaal te bekijken of de planvoorbereiding van plannen in het fysieke domein verbetering behoeft en zo ja op welke wijze.
De centrale onderzoeksvraag daarbij luidde:
In hoeverre kan de planvoorbereiding van plannen in het fysieke domein verbetering worden verbeterd en op welke wijze.

Conclusie van dit Quick scan onderzoek:

I. ***Conclusie over de rechtmatigheid/transparantie***
De twee aanbestedingen voor het plan 'Herinrichting Centrum Stadskanaal 2018' zijn rechtmatig en doeltreffend/doelmatig.

II. ***Conclusie over de doeltreffendheid***
De afspraak in de bouwteamovereenkomst om later een aannemingsovereenkomst te tekenen, is niet geëffectueerd. In plaats hiervan heeft de gemeente volstaan met het uitschrijven van een administratief bestelformulier. Hierdoor heeft de gemeente zich niet maximaal ingedekt tegen financiële risico's in geval de uitvoering van het plan Herinrichting Centrum Stadskanaal niet naar wens zou verlopen.

III. ***Conclusie over de doelmatigheid (samengevat)***

1. Een budgetoverschrijding met € 499.000,= (ofwel + 36% op de begroting) is fors.
2. Van de twee verkeersplannen is – ondanks het grote tekort - geen aparte, bestuurlijk vastgestelde financiële eindverantwoording opgesteld met een specificatie van de definitieve kostenposten en een sluitende verklaring van de financiële tegenvallers en de (achterliggende) oorzaken daarvan (zie conclusie 4).
3. De raad is in de Voorjaarsnota 2020 alleen op hoofdlijnen geïnformeerd over de (oorzaken van de) financiële tegenvallers.
4. Aannemelijk is dat het ontbreken van een aannemingsovereenkomst (zie de conclusie in par. 3.3 op blz. 10) respectievelijk het ontbreken van een formele opdrachtbrief (zie conclusie 6) mede debet is geweest aan het ontstaan van de financiële tegenvallers voor de gemeente.

Aanbevelingen
Dit rapport is door de RKC toegelicht in de raadscommissie van 6 december 2021 en kon op brede instemming rekenen. Op basis van het onderzoek heeft de raadscommissie de volgende aanbevelingen van de Rekenkamercommissie overgenomen:

1. de raad voor eind 2021 te voorzien van een transparante financiële eindverantwoording en evaluatie van de twee verkeersplannen in het centrum van Stadskanaal en daarbij in ieder geval ook de opmerkingen/vragen van de Rekenkamercommissie te betrekken met inbegrip van die over het ontbreken van een aannemingsovereenkomst (zie paragraaf 5.3 van het onderzoeksrapport, blz. 14/15).
2. op basis hiervan lessen te trekken en/of maatregelen te nemen om de planvoorbereiding in het algemeen te verbeteren en om financiële risico's bij de uitbesteding van grote werken aan derden zo veel mogelijk te voorkomen door onder meer de uitbesteding te baseren op een formele opdracht- c.q. gunningsbrief met daarin strikte bepalingen c.q. voorwaarden waaraan de opdrachtnemer moet voldoen;
3. de raad zo spoedig mogelijk na de oplevering van het plan Herinrichting Centrum Stadskanaal in de vorm van een aparte brief te voorzien van een juiste, volledige en transparante (financiële) eindverantwoording van dit plan.

2c Grootschalig onderzoek naar de toegang tot het sociaal domein

Doel van het onderzoek
De Rekenkamercommissie richt zich met name op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de gemeentelijke toegang tot de Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet. Dit is een grootschalig onderzoek dat is uitbesteed aan een extern bureau, dit heeft daardoor een langere looptijd.

Afbakening: onderzoek
Het onderzoek richt zich op het proces van toegangsverlening van zowel voorzieningen voor de Wmo, Jeugdhulp en als ook voorzieningen voorvloeiende uit de Participatiewet. Het onderzoek richt zich op de belangrijkste aspecten van de gemeentelijke toegang. Dat wil zeggen dat in het onderzoek alleen wordt gekeken naar de door de gemeente georganiseerde toegang. Hierdoor valt de rol van andere toegangspunten, waaronder de huisartsen en gecertificeerde instellingen binnen de jeugdhulp, niet onder de scope van dit onderzoek.

Centrale onderzoeksvraag
De centrale onderzoeksvraag daarbij luidt:
Hoe doeltreffend en doelmatig is de bedrijfsvoering van de toegangsorganisatie en hoe doeltreffend is de toegangsorganisatie in het realiseren van transformatiedoelen?

Oplevering
Dit betreft een uitgebreid onderzoek dat in opdracht van de Rekenkamercommissie is uitgevoerd door een extern bureau, te weten KWIZ.
Wij hadden gehoopt dit onderzoek nog dit jaar bij uw raad te kunnen aanbieden. Dit is helaas niet gelukt, omdat het opgeleverde concept-rapport nog niet de door ons gewenste kwaliteit en diepgang had. Inmiddels heeft er een verbeterslag plaats gevonden en is het onderzoeksrapport voor een ambtelijke feitencheck aan de organisatie aangeboden. Vervolgens is het aan het college voor een bestuurlijke reactie aangeboden. Wij verwachten de bestuurlijke reactie van het college begin februari 2022. Daarna zal het rapport met rekenkamerbrief zo snel mogelijk aan u worden aangeboden.

3. Samenstelling en budget/uitgaven RKC

De Rekenkamercommissie bestond in 2021 uit de volgende externe leden: de heer Rom Afman (voorzitter), mw. Greet Seinen (lid) en de heer Willem de Boer (lid).
Begin oktober heeft Rekenkamercommissielid, dhr. Willem de Boer, laten weten de Rekenkamercommissie Stadskanaal te verlaten wegens verschil van inzicht over de werkwijze van de Rekenkamercommissie. De rekenkamercommissie betreurt deze gang van zaken, maar bedankt hem voor de bijdrage die hij heeft geleverd. Met een nieuw te werven lid zal de Rekenkamercommissie graag de raad blijven ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende taak.
De RKC werd ondersteund door ambtelijk secretaris mw. Yvon Goedhart.

Uitgaven RKC Stadskanaal 2021

Onderzoekskosten extern bureau (50% van de totale kosten van het onderzoek)	€ 9.160
Onderzoekskosten RKC leden	€ 2.160
Vergoedingen RKC externe VZ en leden	€ 11.100
Vergoedingen ambtelijk secretaris	€ 11.711
Totaal	**€ 34.131**

Het beschikbare jaarlijkse RKC budget is € 35.000,-.
De RKC blijft daarmee in 2021 binnen het budget.
Het beschikbare budget is ook voor 2021 een punt van aandacht. Gelet op het feit dat in 2021 nog de 2e helft van het grootschalig onderzoek Toegang sociaal domein moest worden uitbetaald,

hadden wij als RKC een te beperkt budget over om de ambities uit het oorspronkelijke onderzoeksplan 2021 uit te voeren.
Zo is dit naar aanleiding van ons Jaarverslag 2020 ook toegelicht in de raadscommissie van 8 maart 2021.
Dit heeft geleid tot een aangepast programma voor 2021, waarbij naast het al lopende grootschalige onderzoek naar de toegang sociaal domein nog één Quick scan onderzoek door de RKC zelf is uitgevoerd, te weten het onderzoek naar planvorming in het fysieke domein dat op 6 december 2021 in de raadscommissie aan u is toegelicht.
De overige kosten bestaan uit de vergoedingen voor de RKC leden en de vaste maandelijkse lasten van de ambtelijk secretaris. Hier zitten weinig tot geen mogelijkheden om de kosten te verlagen.
De RKC wil zich daarom de komende jaren focussen op het uitvoeren van Quick Scan onderzoeken door de RKC leden zelf, dit bij voorkeur met een reëel uurtarief dat nu voor de RKC Stadskanaal lager is dan wat in veel andere gemeenten gebruikelijk is. Hiertoe heeft de RKC inmiddels een verzoek ingediend.
Graag lichten wij ons jaarverslag 2021 binnenkort aan u toe in de raadscommissie.